

Poštnina
plačana v gotovini

IZ DANAŠNJE ŠTEVILKE:

Titova štafeta — izraz ljubezni in vdanosti ljubezni tovarišu Titu — Borba za izpolnitev gozdarskega plana — Sindikalne organizacije pred II. kongresom ZSS — Izredna skupščina OLO v Kranju — Iz naših krajev — Podlistek: „Upor v koncentracijskem taborišču“ — Protituberkulozni teden — Izpred sodišča — Ljudska tehnika — Fizikultura in šport — Šah — Tedenska kronika itd.

Gorenjski glas

GLASILO OKRAJNEGA ODBORA OF KRANJ

Leto II. — Štev. 21

Kranj, 26. maja 1949

Cena din 2—

Ob 57-letnici rojstnega dne maršala Tita

Titova štafeta — izraz ljubezni in vdanosti ljudstva KPJ in tovarišu Titu

Maršal Jugoslavije Josip-Broz Tito med Narodno osvobodilno vojno

Glavna štafeta Slovenije, ki je ponesla pozdrave našega ljudstva tovarišu Titu za 57 rojstni dan, katere glavno izhodišče je bilo na vrh Triglava, je v soboto 21. t. m. točno ob 14.55. uri dospela v Kranj. Štafeto palico, ki so jo ponesli fizikulturniki našega gorskega velikana, je šla skozi Jesenice, kjer se ji je pridružila štafeta iz Blejske Dobrave in pred Kranjem še štafeta iz Tržiča. Povsod je ljudstvo štafeto navdušeno sprejemalo in obsipalo z brezmejnimi izrazi vdanosti in pozdravi, ki naj jih izroče organizatorju vseh naših zmag, vodji in voditelju naših narodov, tovarišu Titu za njegov 57. rojstni dan.

Na Trgu svobode v Kranju, pred Sindikalnim domom, se je že uro pred prihodom štafete zbrala več tisočglava množica prebivalstva, ki je neprestano pričakovala naše fizikulturnike s štafeto palico. Manifestacijo privrženosti in vdanosti našemu državnemu vodji je otvoril z govorom tov. Vogrič, član Okrajnega komiteta KPS, ki je v kratkem in jedrnatem govoru izrazil čestitke in želje našega ljudstva, komunistov in

množičnih organizacij, ki jih bodo izročili Titovi štafeti. Pri tem je poudaril, da v tovariša Tita gledajo vsi graditelji socializma v našem okraju in mu nemajno zaupajo, kljub krivičnim obtožbam Informbiroja. — Zaupajoč v lastne sile korakamo na čelu s CK KPJ v socializem — v lepšo bodočnost!

Za njim so se še pred prihodom štafete razvrstili govorniki številnih predstavnikov množičnih organizacij in velikih delovnih kolektivov, ki so vsi prečitali ob splošnem odobravanju manifestantov plameneče pozdrave tovarišu Titu za njegov rojstni dan, ki mu jih pošiljajo naše organizacije. Med temi je prebran in poslan v posebno okusno izdelani in s srebrom okovani štafetni palici od OF mesta Kranja sledeči pozdrav:

Borba za izpolnitev gozdarskega plana — naša skupna borba Pet frontnih brigad je v enem tednu posekalo okroglo 2000³ lesa

Najboljšo je II. frontna brigada v Drulovki, ki je napovedala vsem ostalim tekmovanje

Že ves teden traja bitka na področju petih frontnih brigad v kranjskem okraju za izpolnitev gozdarskega plana. Tako v Dolžanki (Puterhofu), Drulovki pri Kranju, pod Storžičem, v Podbrezju in na Jelovici. Trda je borba za les in frontovci, ki so se zagrizli v borbo, vedo, da pomagajo svoji državi iz težav, ki jih le skupna in enotna volja nas vseh lahko premaga.

Gozdarski plan bo izpolnjen! Mora biti izpolnjen, kajti v njem bijemo bitko za izpolnitev vseh naših planskih nalog. Od te bitke zavisi nabava strojev za našo industrijo, ta bitka pomeni zadovolnilitev potreb naše lesne proizvodnje in industrije, kapitalne izgradnje itd., prav tako pa izpolnitev izvoznega plana. Da se tega v polni meri zavedajo člani prvih frontnih brigad, o tem govore že prvi rezultati iz enotedenske bitke. Dopri sedanjim delom, v katere je vključeno 500 brigadirjev, je v enem tednu posekano in obdelano: hlodovine 958,6 m³, jamskega lesa 614,5 m³ celuloznega lesa 382,8 m³, torej skupno okroglo 2000 m³. Izmed vseh brigad je najboljši efekt dela dosegla brigada v Drulovki pri Kranju, za njo frontna brigada v Dolžanki pri Puterhofu. V Drulovki je pokazala najboljši uspeh tretja desetina, v kateri je najboljši delavec Sumi Janez, kmet iz Struževa, ki je član KP. Delo poteka povsod zelo povoljno kljub raznim pomanjkljivostim. Tako n. pr. Gozdna direkcija še do danes ni izdelala popolnih operativnih planov, niti nima proučenega in razdeljenega plana na nobenem od teh petih področij dela. Sploh je bila v začetku njena organizacija na zelo šibkih osnovah, tako glede stanovanj, prehrane, da se o pla-

nih ne govori. Seveda to se je sedaj že upeljalo. Ta začetna slabost Gozdne direkcije pa je škodovala pri vpisu na omahljivce, ki niso pravilno pojmovali začetnih težav v organizaciji in so odstopali od dela. Razen tega pa še danes ponekod obstoje težave glede skupne prehrane. Brigadirji imajo dolgo pot od delovnih mest do kuhinje in pri tem izgube mnogo delovnega časa. V Dolžanki imajo kako uro daleč do skupne kuhinje. Tu si večkrat pomagajo s suhim mesom, pri čemer pa nastaja potreba po prenašanju pijače, kave in drugih tekočin, za kar pa manjka mlekar-skih posod. Le-te bi se dale tudi drugače uporabiti, n. pr. za prenos tople hrane. Evidenčna služba še ni povsem uspela, posebno še, kar se tiče operativnega plana. Sploh moramo pri tem kritizirati Gozdne uprave posameznih področij, ker kažejo slab odnos do dela, ki je večkrat malomaren in površen in nima stanovite oblike.

V frontni brigadi pod Storžičem imajo stenečas, dočim ga drugod še ni. Dnevno časopisje je naročeno, a ne prihaja redno. Medtem ko je v nekaterih brigadah disciplina še kar povoljna, je opaziti v posameznih desetinah, kjer se nahajajo ljudje iz enega okolja, da popušča. Tako se je na področju Jelovice v nedeljo 21. t. m. ¼ brigadirjev samovoljno napotilo v domačo vas, kar je pod vsako kritiko. V brigadi v Podbrezju pa hodi vsak dan nad polovico ljudi prenočevati domov, čeprav je komandant vztrajal, da ostanejo v skupnem taborišču. Vsekakor so to začetne slabosti organizacije, ki bi se z prepričevanjem dale odstraniti. Na tem bo potrebno bolj politično in

(Nadaljevanje na drugi strani)

Prihod štafete, ki je tekla skozi gosti špalir vojske, pionirjev in članov množičnih organizacij, je množica pozdravila z navdušenjem, ploskanjem in vzkliki maršalu Titu. V imenu JA je pozdravil Titovo štafeto tov. podpolkovnik Sekalič, ki je našemu vrhovnemu komandantu odposlal srčne želje od zvestih čuvarjev naših severnih meja s trdno obljubo, da so narodi Jugoslavije vedno pripravljeni braniti čast in nedotakljivost naših meja.

Po končani slavnosti in ob spremljavi vojaške godbe je štafeta s pozdravnimi palicami, ki so jih nosili od tu najboljši naši delavci — odlikovanci pri izgradnji socializma, odhitela burno pozdravljena na pot proti Ljubljani. Tej štafeti so bile izročene vse številne pozdravne čestitke delovnega ljudstva Kranja

Izredno zasedanje Okrajnega ljudskega odbora v Kranju

Volitve odbornikov v ljubljanski Oblastni odbor

V soboto, dne 21. maja 1949 ob 8. uri zjutraj, je bilo v dvorani Prešernovega gledališča v Kranju izredno zasedanje Okrajnega ljudskega odbora Kranj, ki so se ga poleg članov IO OLO udeležili tudi vsi izvoljeni odborniki Okrajne ljudske skupščine, kot gosta pa tov. Krmelj Maks, član CK KPS in tov. Por Janez, ljudski poslanec Republiške skupščine Slovenije.

Po izvolitvi delovnega predsedstva in drugih formalnostih je podal poročilo o pomenu in delu oblastnih ljudskih odborov, tov. Beznik Cene, zastopnik sekretariata za organizacijo oblastnih ljudskih odborov. V svojem nazornem in politično zajetem poročilu, je podčrtal važnost ustanavljanja oblastnih ljudskih odborov in je zaključil svojo poročilo z besedami:

„Ustanovitev oblastnih ljudskih odborov ni samo nekaj začasen, zasilen ali slučajen ukrep, temveč ga je treba smatrati kot nujno posledico političnega in gospodarskega razvoja v naši državi, kot važen pogoj za nadaljnjo uspešno graditev socializma, kot nadaljnji korak k ustvaritvi dokončnega demokratičnega stroja naše ljudske oblasti in uveljavljanja demokratičnih načel v vodstvu državne uprave. To je hkrati tudi dokaz vodilne vloge in pravilne politike naše Partije v graditvi ljudske oblasti in gospodarstva, zasnovane na njenih revolucionarnih izkušnjah in obvladanju teorije marksizma-leninizma v naših posebnih pogojih; to je dokaz njene neprestane skrbi in prizadevanja, da metode dela in sistem vodstva državne uprave vedno ustrezajo danim potrebam in

ciljem graditve socializma. V tem pa je tudi jamstvo za naglo utrditev in pravilno poslovanje novo izvoljenih oblastnih ljudskih odborov, ki bodo ob podpori oblastnih komitejev, Partije in odborov OF, nedvomno že v kratkem času s svojim delom najbolje potrdili upravičenost ustanovitve in doprinos k izgraditvi socializma.“

Po podanih poročilih tov. Beznika, se je razvila nadvse živahna diskusija, v katero so posegli številni Okrajni ljudski odborniki, ki so poudarjali velik pomen ustanovitve oblastnih ljudskih odborov in obenem kritično razpravljali o delu Krajevnih ljudskih odborov. Nato so bile izvršene tajne volitve v začasni oblastni ljudski odbor. Izvoljenih je bilo 15 članov.

V ljubljanski oblastni odbor pridejo iz kranjskega okraja: Beznik Cene, nameščeneec; Rozman Franc, kmet; Trojar Ivan, predsednik OLO; Vogrič Janko, delavec; Sušteršič Franc, nameščeneec; Jakopič Vekoslav, nameščeneec; Mlakar Alojz, nameščeneec; Kalan Maks, kmet; Mršek Andrej, delavec; Brovc Andrej, delavec; Rome Dragica, nameščeneec; Završnik Stane, učitelj; Kalan Tine, delavec; Urbano Jože, delavec in Kavčič Ivan, kmet.

Nato se je izvršila izpopolnitev IO OLO Kranj, ki je bila predlagana po kandidacijski komisiji in bila soglasno sprejeta, ter izvoljena po prisotnih članih. S tem je bilo izredno zasedanje Okrajnega ljudskega odbora zaključeno in vsi udeleženci so se nato udeležili svečanega sprejema Titove štafete pred Sindikalnim domom v Kranju.

Borba za izpolnitev gozdarskega plana

(Nadaljevanje s prve strani)

kulturno delovati, pri čemer bodo napeke izostale same po sebi.

Prinašamo poročilo od najboljših frontne brigade v Drulovki pri Kranju, ki je v prvem tednu dela v gozdovih pokazala najboljši uspeh. Frontovci te brigade so se izkazali v mnogem boljši delavci kot pravi gozdarji, disciplina je na višini in efekt dela vsled tega ni izostal. Čeprav brigada šteje samo 60 brigadirjev, je v enem tednu posekala in pripravila 412 m³ lesa.

II. FRONTNA BRIGADA V DRULOVKI PRI KRANJU

Breg, 21. maja 1949.

Življenje II. frontne brigade redno in uspešno poteka. V celoti je stanje zadovoljivo. Hrana kakor druge življenjske potrebščine so nam v dovoljni meri preskrbljene. Delo je pravilno organizirano, zato dosegamo lepe uspehe. V dneh od 14. do 20. maja so desetine II. brigade posekale in pripravile jamskega, celuloznega in lesa za deske 412 m³. Tako je 1. desetina pripravila 86,265 m³ lesa, 2. desetina 66,640 m³ lesa, 3. skupina 98,991 m³ lesa in četrta desetina 81,586 kubičnih metrov lesa, 5. desetina 78,554 kubičnih metrov lesa.

To nam dokazuje, da so naše desetine v brigadi res požrtvovalne. Desetine same medsebojno tekmujejo. Tako je dobila 3. skupina kot najboljša do sedaj predhodno zastavico, za katero se vztrajno bori, da jo čimdalje obdrži. Druge desetine pa vztrajno tekmujejo zato, da bi jo tudi one dobile v svojo sredo. — Druga frontna brigada je na svojem zadnjem brigadnem sestanku sklenila, da napove vsem ostalim frontnim brigadam okraja Kranj tekmovanje v naslednjih točkah:

1. Katera brigada bo najboljšo dosegla in presešla delovne norme?
2. V kateri brigadi se bo izvajala najboljša delovna disciplina?
3. V kateri brigadi bo najboljšo kulturno in politično delo?
4. Katera brigada bo ob zaključku akcije dosegla najlepše uspehe?
5. Katera brigada bo napravila največ udarniških ur?

Napovedano tekmovanje je v naši brigadi takoj poživelo delo, kar upamo, da tudi v ostalih brigadah ne bo brezuspe-

šno. V brigadi sami se vršijo tedenski mladinski sestanki, kjer se razpravlja o političnih in gospodarskih dogodkih. Študij nam pripomore pri postavljanju norm.

Dne 20. maja je obiskal II. brigado sekretar okrajnega komiteta KPS Kranj tov. Mršek, ki si je ogledal vse stanovanjske prostore in potek dela. Pri 4. desetini je sam prijel za sekuro in z ostalimi frontovci udarno klestil vejevje. Bil je zadovoljen z življenjem v brigadi, ki ga je ob večerni uri poživila še glasna melodija harmonike. Prisostvoval je tudi brigadnemu sestanku, kjer se je razgovarjal s poedinimi frontovci, ki so se izrazili, da so prav zadovoljni. Ob odhodu jim je želel še veliko uspehov in jih prav tovariško pozdravil.

Kranj 23. maja 1949.

Velika akcija za izvedbo plana v gozdarstvu pa je stalno v vse večjem razmahu. Na Trgu svobode v Kranju in pred OZKZ je vsak dan živo in razgibanano. Tu življenje vre. Pesem, harmonika — pred odhodom novih skupin — vriskanje in vzklikanje na kamionih, ki odhajajo z razvitimi narodnimi zastavami na teren, so prepričljiv dokaz, da se člani Fronte zavedajo veličine današnjih nalog, ko gre tokrat za novo zmago v izgradnji naše socialistične domovine. Prihajajo od vsepovsod. Iz Tržiškega kota, Cerkelj, Poljanske in Selske doline, Smlednika, Kranja in okolice. Do sedaj jih je Okrajni delovni štab v Kranju odposlal na delo nad 950, a njihov število stalno raste. Plan mobilizacije je v glavnem dosežen, čeprav je še vedno dovolj ljudi, ki so pripravljani iti. Razen v petih frontnih brigadah, ki delajo na področju kranjskega okraja in kjer je plan v številu delovne sile presežen, mora naš okraj odposlati 600 frontovcev na delo Gozdnemu gospodarstvu na Bled. Tu sem je odšlo do sedaj le 253 frontovcev, ki so na delu na sektorju Rudno—Rovtarica. Našo obveznost pa moramo 100% izvršiti in preseči zato, da bo Titova Jugoslavija čim močnejša in življenje naših ljudi v njej čimprej lepo in srečno. Na ta način bomo dokazali, da smo pripravljene z lastnimi silami graditi socializem in tako prispevati velik delež k skupni stvari vseh delovnih ljudi.

Pred II. kongresom Zveze sindikatov Slovenije

Razgibanost v delovnih kolektivih se pred II. kongresom Zveze sind. Slovenije iz dneva v dan stopnjuje, kar je potrdila 18. t. m. sklicana konferenca predsednikov, tajnikov in ostalih sindikalnih referentov. Diskusija je odkrila razna prikrivanja prekongresnega tekmovalnega; poedini delovni kolektivi so dan kongresa hoteli presenetiti s tekmovalnimi obvezami, katere so njihovi kolektivi dosegli.

Prvi je s ponosom diskutiral tajnik sind. podružnice „Standard“, ki je med ostalim navedel, da se je v njihovem kolektivu stari tehnični vodja, ki bi lahko prejemal starostno pokojnino, kljub starosti in boleznim vrnil v podjetje, da izpolni obveze, ki jih je dal v čast II. kongresa ZSS. Drugi primer v tem kolektivu, tov. Fajfar Mara je dala obvezo, da bo zmanjšala 50% delovno mesto s tem, da sedaj sama opravlja delo pri izžemalnem stroju. V prvih dnevih je presešla normo za 157%.

Tajnik del. kolektiva Inteks, med ostalimi obvezami javlja, da njihov kolektiv v predkongresnem tekmovalju ni pozabil na naše gozdarje, ki jim hoče nuditi kulturno razvedrilo.

Tudi podružnica zdravstvenih ustanov ne bo izostala v predkongresnem tekmovalju. Zastopnik njihove podružnice javlja, da so zdravniki v podružnici sprejeli obvezo, da bodo dve nedelji brezplačno zdravili in popravljali zobe delavcem in kmetom.

Oglasi se zastopnik sindikalne podružnice pošte: „Kljub temu, da smo mnogo zaposleni, je naša podružnica sprejela predkongresne obveze. Do sedaj smo poslali enega člana v gozdno brigado, katerega bomo v ustanovi vsi nadomeščali, poleg tega smo sprejeli, da vsak član napravi 4 prostovoljne delovne ure.“

Podružnica Megrad je napovedala podružnici Ograd predkongresno tekmovalje, katerega je slednja v celoti sprejela; med ostalimi točkami je — katera podružnica bo napravila več udarniških ur, kulturnih prireditev itd. Zveza prosvetnik delavcev Smlednik je sprejela v čast II. kongresa obveze. Njihova podružnica hoče sodelovati med prvimi kolektivi, zaradi tega bodo napravili 2000 prostovoljnih delovnih ur, zasadili 70 drevesc itd.

V diskusiji so še nadalje sindikalni funkcionarji Obutev, Golnik itd. iznašali o sprejetih obvezah v čast kongresu.

Moglo se je na obrazih tov. sindikalnih funkcionarjev videti, v katerih kolektivih so sprejeli in spolnjujejo predkongresna tekmovalja. Značilno v diskusiji je bilo, da v kolektivih, kjer ni pravilnega sodelovanja med upravo

podjetja in sindikalno organizacijo, niso navajali, kako so pristopili v predkongresno tekmovalje, edino kar so iznašali je bilo: nimamo zadosti delovne sile, uprava podjetja se ne meni za tekmovalje itd. Eno kar je najvažnejše upravni ali direktorji podjetij pozabljajo, da je sindikalna organizacija v kolektivih osnovna organizacija, ki je najbližja vsemu delavstvu, ki daje naloge, utrjuje disciplino, nudi kulturo in politično naobrazbo, skratka nudi vso pomoč pri izvajanju planskih nalog. Tisti direktorji ali upravniki, ki gledajo samo na svoj položaj in se nočejo približati delavcu, se bodo prej ali slej utopili, kjer bo šla delovna množica preko njih, iz svoje srede bo zbrala delovnega človeka današnjega časa in ga postavila na vodilno mesto. Predkongresno tekmovalje je izraz vdanosti sindikalni organizaciji in naši Partiji, ki sta prehodili slavno in naporno pot. Borba, ki jo je delavski razred vodil strnjen v sindikalni organizaciji, je bila borba Partije, ki je v nenehnem poletu dosegala velike zmage, kljub vsemu terorju od strani takratne vladujoče klike. Nasilja, uboji v predaprilski Jugoslaviji so bili vsakodnevni pojavi. Zaloška cesta v Ljubljani, na kateri so padli prvi rdeči sindikalisti, katere je vodila KPJ, ni poznana samo v mejah Slovenije, poznana je po vsej Jugoslaviji. Prve žrtve, pobite na zverinski način, so padle po nalogu takratnega notranjega ministra Korošca. Nasilje rodi zlo, to smo videli po tej krvavi tragediji. Delavski razred se je še bolj strnil okoli svoje Partije, korakal dalje v svojih zmagah. Prišlo je leto 1936. Tekstilno delavstvo v Kranju in drugod je revolucionarno dvignilo svojo pest. Razdvojenost v sindikalnih organizacijah je bila prekinjena. Partija je organizirala generalno stavko, versko opredeljenje, politična pripadnost so bile odstranjene, vsi delavci se borijo v enem cilju, izboljšati ekonomsko in politično stanje. Nastopil je zopet krvnik delavskega razreda, notranji minister Korošec. Z banom Natlačenom je uporabil svojo metodo, njegovi hlapci policija, žandarmerija so na barbarski način s bombami, puškami in palicami vdrli med mirne stavkujoče delavstvo, napadli moške, mladino in noseče žene in je bilo nešteto ranjenih.

Partija je zaradi tega gnusnega zločina postala še mnogo bližja širokim delavskim množicam, na mestih, kjer se prej ni govorilo o Partiji, so sedaj govorili, razkrinkan je bil klerofašizem, delavske množice so se odvojile od njihovih vrst in stopale v enotno fronto pod vodstvom Komunistične Partije Jugoslavije.

Stružnik Alojz.

Protituberkulozni teden od 28. maja do 4. junija

Kaj moramo vedeti o tuberkulozi in o borbi proti njej

Povzročitelj najbolj nevarne in nalezljive bolezni jetike, je bacil tuberkuloze — majhen, za neoboroženo oko, kot vse bolezenske klice neviden trdoživ, zlepa mu ne škoduje mrz ali vročina in je tudi odporen napram razkužilom.

Živimo v težkih časih, ko narod bije odgovoren boj za izvršitev planskih nalog in ima za seboj že težko trnovo pot. Nebroj onih, ki so trpeli od nasilja tujih zavojevalcev, se je v taboriščih, pregnanstvu in prisilnem delu ob najugodnejših življenjskih pogojih in ob nepopisnem trpljenju okužilo z bacilom jetike in nosi v sebi nevarno kal odnosno žarišče bolezni, ki že gloda na življenjsko važnih delih telesa in se je morda že zelo nevarno razpredla. Za jetiko lahko oboli vsak del telesa, najnevarnejša pa je pljučna jetika, posebno če je, kot pravimo „odprta“, najnevarnejša, to je, da je prišlo do razpada pljučnega tkiva in da izkašljujemo gnoj, ki je v njem nebroj bacilov. Pri govoru in pri kašlju lahko bolnik okužuje svojo okolico tako rekoč iz ust v usta; s tem, da pljuje po tleh in da se s prahom vrtinči bolezenska klica iz posušenega pljunka, pride bacil tuberkuloze tudi v naša dihalna.

Jetika ne gleda na starost, vsak lahko oboli in dognano je, da boluje mnogo starih ljudi na pljučni jetiki. Stari jetičniki so pogosto zelo nevarni otrokom — starši grejo na delo, stari, onemogli sorodniki, ki ne morejo več opravljati drugega dela, pa varujejo deco. Pogosto se skriva za „nadušljevim“ kašljem nevarna odprta tuberkuloza, ki okužuje okolico, posebno lahko pa še otroka, ki je človeku s takim kašljem izročena v varstvo.

Iz opisanega je razvidno, da je jetika bolezen, ki zahteva pozornosti vsega naroda in zato mora v borbi proti tej zavrtni morilki sodelovati ves narod. Edinob na ta način bomo zagospodovali nad to boleznijo. Značaj bolezni je pač tak, da se jo je laže ubraniti, kot jo zdraviti. Dobro jo moramo poznati v vsem njenem bistvu, vedeti moramo, kako se je bomo ubranili. Prepričati se moramo, ali smo zdravi, posluževati se moramo predvsem naših ustanov za ugotavljanje te bolezni tkzv. protituberkuloznih dispanzerjev, kjer nas pregledajo, kjer nam dajo navodila, kjer usmerjajo naše zdravljenje in delo, če smo oboleli.

(Nadaljevanje na tretji strani)

